

Herverkaveling Duitse zuivelindustrie zet zich door

Begin dit jaar fuseerden de Duitse zuivelverwerkers Nordmilch en Humana in Duitsland. Het nieuwe DMK (Deutsches Milch Kontor) verwerkt 6,7 miljard kg melk en bekleedt de zesde plaats in de ranglijst van grote Europese zuivelverwerkers. – GUY VANDEPOEL, STUDIEDIENST –

Met deze fusie lijkt de langverwachte herverkaveling in de Duitse zuivelindustrie eindelijk op gang te komen. Kaas lijkt een steeds belangrijker positie in te nemen.

Grootste melkplas van Europa

In 2010 telde de Duitse veestapel 4,18 miljoen melkkoeien. Met een totale melkproductie van 29,61 miljard kg heeft Duitsland de grootste melkplas. Toch is de specialisatiegraad van de 91.000 melkveebedrijven eerder bescheiden te noemen. Met een gemiddelde veestapel van 45 melkkoeien wordt per bedrijf een melkproductie gerealiseerd van 320.000 kg. De melkproductie per koe bedraagt 7100 l. De opgesomde kenmerken zijn perfect vergelijkbaar met de Belgische situatie. In zijn totaliteit staat Duitsland echter in voor 5% van de wereldwijde melkproductie. Op Europees niveau betekent dit zelfs 20%. Een laatste sprekende vergelijking: in Duitsland wordt bijna 20% meer melk geproduceerd dan in China!

Groeiende Duitse kaasproductie

Van de melk die in Duitsland geproduceerd wordt, gaat 46% naar de produc-

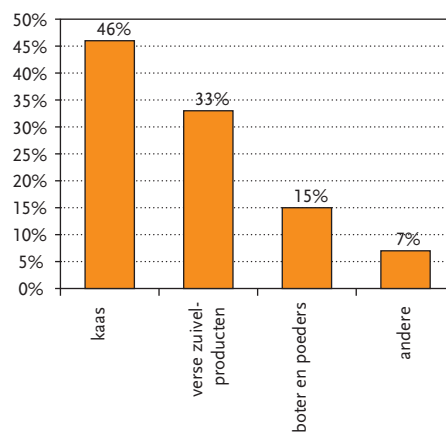
tie van kaas (figuur 1). Jaar na jaar gaat er steeds meer melk in de kaasbak. Zo steeg de nationale kaasproductie met 500.000 ton (+29%) in 10 jaar tijd. Vooral de harde kazen van het type Gouda en Edam kennen een sterke opmars. Hierdoor draagt Duitsland in belangrijke mate bij aan de Europese kaasexport. Bijna 46% van de totale Duitse kaasproductie gaat op export. 33% van de melkleveringen wordt verwerkt tot producten voor de versmarkt. Hiervoor neemt de jaarlijkse productie van 5,27 miljoen ton consumptiemelk het leeuwendeel voor zich. De best gekende speler in Vlaanderen is Milch-Union Hocheifel Pronsfeld (MUH, zie *Landbouw&Techniek* 22 van 24 december 2009) die ongeveer een vijfde van de Duitse consumptiemelk voor zijn rekening neemt. Tot slot wordt 15% van de melkplas verwerkt in basisproducten van de groep boter en poeders. Hierbij is de achteruitgang van het aandeel poeder opmerkelijk. In 2010 lag de productie van magere melkpoeder bijna 10% lager ten opzichte van het jaar voordien. Met een dergelijke verwerkingsportefeuille verwacht je dat de Duitse zuivelindustrie

van zich kan onderscheiden op het vlak melkprijsvorming. En toch... Ondanks een groot aandeel toegevoegde waarde in de zuivelportefeuille situeren de Duitse melkprijzen zich in de Europese noteringen op een vergelijkbaar niveau met de Belgische melkprijzen. Toegevoegde waarde is blijkbaar niet altijd een garantie voor een betere melkprijs. De sterke versnippering van de Duitse zuivelindustrie laat onvoldoende schaalvoordelen toe. In de top 20 van 's werelds grootste zuivelverwerkers doet Duitsland voor het eerst zijn intrede op de dertiende plaats met het nieuw opgerichte DMK.

Tabel 1 Top 10 van de zuivelbedrijven in Duitsland (Bron: Milch Industrie Verband)

Bedrijf	Groep	Omzet (in miljoen euro)
DMK	C	7100
Müller Gruppe	P	2100
Hochwald	C	1900
MUH	C	1200
Uelzema	C	950
BMI	P	900
Rücker	P	850
Omira	C	800
Bayernland	P	700
Zott	P	680

Deze tabel hanteert de melkvolumes van 2009
C = coöperatie, P = privébedrijf

Figuur 1 Verdeling melkvolumes in Duitsland in 2009 (Bron: ZMP, IFE)

Terugval binnenlandse consumptie

Doordat de Duitse bevolking gestaag afneemt, daalt ook het zuivelverbruik. Tussen 2006 en 2010 daalde de verkoop van consumptiemelk met bijna 6%. Kwark noteerde een daling van 11% en boter ging er met 6% op achteruit. Het Duitse kaas-

De hoofdzetel van de nieuwe Duitse zuivel-fusie DMK ligt in Everswinkel, in Noordrijn-Westfalen.

Foto: DMK

verbruik scoort met een beperkte daling van 1% duidelijk beter. In vergelijking met andere lidstaten is het Duitse kaasverbruik zelfs opvallend hoog. Per capita wordt er jaarlijks ruim 22,5 kg kaas gegeten, bijna 5 kg meer dan de gemiddelde Europese kaasconsumptie. Voor verse zuivelproducten daalde het verbruik in 2010 met 1 kg per capita tot 90,1 kg. Vooral de consumptie van magere melk loopt fors terug. Voor boter stagneert het verbruik op 6 kg.

Groene eigenheid van Duitse melkveehouderij

Ook de Duitse melkveehouderij ondergaat een grondige herstructurering. In 10 jaar tijd verdwenen in Duitsland 40.000 melk-

veebedrijven. Dat komt overeen met een afvloeit van 4.000 bedrijven per jaar, of bijna de helft van alle Belgische melkveehouders die er jaarlijks de brui aan geeft! De melkproductie verschuift steeds meer naar het noorden van Duitsland. In het oude Oost-Duitsland kent de melkveehouderij nog steeds een terugval ten voordele van de akkerbouw. Steeds meer kiezen Duitse melkveehouders voor biologische en ggo-vrije productie. De biologische melkveehouderij kan rekenen op de steun van de openvolgende Duitse landbouwministers afkomstig van de groene partij. Bovendien worden melkveebedrijven door de overheid steeds meer gestimuleerd om te investeren in de productie van biogas

die ontstaat uit vergisting van maïskuil. Zuivelspecialisten gaan ervan uit dat de forse groei van de groene energieproductie in Duitsland een verdere groei van de Duitse melkproductie zal belemmeren als de melkquota afgeschaft worden! Door in te zetten op eigen energievoorziening om de sluiting van kerncentrales te kunnen doorvoeren, is er geen plaats meer voor bijkomende melkkoeien! Alweer een bevestiging dat de Europese melkproductie bij de afschaffing van de quota niet tot in de hemel zal groeien. ■

Duitse fusiecoöperatie heeft groeiplannen in zuivel

Begin mei ging de nieuwe Duitse zuivelfusie DMK (Deutsches Milch Kontor) officieel uit de startblokken. DMK verwerkt momenteel 6,8 miljard kg melk en wil in 2 tot 3 jaar groeien naar 10 miljard kg. Hiervoor zoekt men naar geschikte partners voor samenwerking in aanvullende producten. Dankzij de fusie kan men een besparing 10 miljoen euro op de operationele kosten realiseren, wat zich moet vertalen in de uitbetaling van een betere melkprijs voor de leden.

Noordelijke gordel van coöperaties

Met de realisatie van DMK wordt de gordel van grote coöperaties in het Noordwest-Europese deel van Europa vervolledigd. Naast het succesvolle FrieslandCampina en het Deense Arla heeft nu ook Duitsland zijn grote coöperatie. Specialisten vragen zich af of het door de sterke ontwikkeling van de zuivelindustrie is, dat de diezelfde Noordwest-Europese zone gekenmerkt wordt door een sterke dynamiek in de melkveehouderij met een forse aangroei van de melkproductie in de voorbije jaren. DMK verwerkt 23% van de Duitse melkproductie (tabel 1), er wordt bij 11.100 melkveehouders melk opgehaald. Deze wordt verwerkt in 24 vestigingen. De operationele hoofdzetel is gevestigd in Everswinkel (Noordrijn-Westfalen). Uiterlijk in 2013 moet de volledige integratie van de bestuurlijke werking van de 2 fuserende coöperaties voltooid zijn. Het woord *Kontor* in de

venture afgesloten voor de gezamenlijke verwerking en verkoop van melkwei.

Aanvullend productengamma

Als we de activiteiten babyvoeding, roomijs en gezondheidsproducten buiten beschouwing laten, komt 50% van de DMK-omzet voor rekening van verse zuivel en consumptiemelk. 40% van de omzet is afkomstig van kaas en amper 10% van poeder. 70% van de omzet wordt in Duitsland zelf gerealiseerd, de resterende 30% gaat op export naar andere EU-lidstaten. DMK zit momenteel dus met een breed gamma op de Europese consumentenmarkt waar toegevoegde waarde kan gerealiseerd worden. In het verleden was Nordmilch marktleider in kaas, waarbij het Milram-kwarkassortiment tot ver buiten Europa bekendheid genoot. De andere fusiepartner Humana was voornamelijk sterk in de productie van roomijs en consumptiemelk, waarbij het verkoopskantoor in Everswinkel een te duchten concurrent was voor de Belgische consumptiemelkonderhandelingen.

Aanwezig zijn op groeimarkten

Wegens de stagnerende vraag naar zuivel in Duitsland en de EU behoort de zoektocht naar exportlanden buiten Europa tot de allergrootste prioriteiten. Naast bestaande exportmarkten zoals Rusland, waar DMK al langer actief is, richt de fusie zijn pijlen vooral op Azië. Nog dit jaar wordt gestart met een verkoopskantoor in China om de contacten met de aanwezige handel en distributiesector te intensiveren. Om te beantwoorden aan de voornaamste doelstelling van de fusie – alle melk blijven ophalen aan een bovengemiddelde prijs – moet men op de exportmarkten een tandje bijsteken ten opzichte van FrieslandCampina (zie *Landbouw&Techniek* 16 van 18 september 2009) en Lactalis. Zij hebben zich al vroeger gericht op de nieuwe groeimarkten, aldus de analyse van de DMK-leiding. Een tweede prioriteit is de verdere uitbouw van de afzet van verse zuivel in de Europese buurlanden. Het is een logisch antwoord, aangezien DMK vaststelt dat zuivelaanbieders uit de buurlanden eveneens goed vertegenwoordigd zijn in de rekken van de Duitse grootwinkels. DMK heeft zijn start niet gemist. Met een eigen vermogen van 31% beschikt de zuivelcoöperatie over een gezonde basis voor de uitbouw van een verdere groei en strategische samenwerkingsallianties. Voor de periode januari tot april werd een gemiddelde melkprijs uitbetaald van 32,7 cent. De voorbije maanden steeg dit zelfs tot 34 cent per kg. Het wordt afwachten of er in het najaar nog een verdere prijsverhoging inzigt. ■

V.l.n.r. Volkmar Taucher, Josef Schwaiger en Rolf Janshen van de nieuwe Duitse zuivelfusie Deutsches Milch Kontor.

benaming verwijst naar de oude Duitse naam voor Hanzestad. Voor de nieuwe Duitse zuivelreus symboliseert dit geloofwaardigheid en betrouwbaarheid, een inhoud die DMK als grootste Duitse zuivelproducent maar al te graag wil geven aan het label 'Made in Germany'. De fusie tussen Humana en Nordmilch is een eerste stap. Met de Deense coöperatie Arla werd een joint